

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 7Sžsk/31/2021
Identifikačné číslo spisu: 6020200284
Dátum vydania rozhodnutia: 02.07.2021
Meno a priezvisko: JUDr. Viola Takáčová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2021:6020200284.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Violy Takáčovej, PhD. a členiek senátu JUDr. Zdenky Reisenauerovej a JUDr. Aleny Adamcovej, v právnej veci žalobcu: R. Y., narodený XX. G. XXXX, bytom v D. Y. Č.. XXX, zastúpený opatrovníčkou: R. X. J., narodenou XX. H. XXXX, bytom v S., N. Č.. Z., proti žalovanému: Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny, Odbor peňažných príspevkov na kompenzáciu ŤZP a posudkových činností, so sídlom v Bratislave, Špitálska č. 8, o preskúmanie zákonnosti postupu a rozhodnutia žalovaného z 25. mája 2020, Číslo: UPS/US5/SSVODPPKPC/SOC/2020/5058-VAC, o kasačnej sťažnosti žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici z 28. januára 2021, č.k. 30Sa/9/2020-48, t a k t o

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici z 28. januára 2021, č.k. 30Sa/9/2020-48 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a ďalšie konanie.

Odôvodnenie

I.

1. Krajský súd v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) napadnutým rozsudkom z 28. januára 2021, č.k. 30Sa/9/2020-48 podľa § 191 ods. 1 písm. c/ Správneho súdneho poriadku (ďalej len „SSP“) zrušil rozhodnutie žalovaného z 25. mája 2020, Číslo: UPS/US5/SSVODPPKPC/SOC/2020/5058-VAC a v e c m u v r á t i l n a ďalšie konanie. Žalovaný predmetným rozhodnutím postupom podľa § 59 ods. 2 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (Správny poriadok) v celom rozsahu zamietol odvolanie žalobcu a potvrdil prvostupňové správne rozhodnutie Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Lučenec z 30. januára 2020, Číslo: LC1/OPPnKaPČ/SOC/2020/40411-4, ktorým prvostupňový správny orgán rozhodol tak, že podľa § 22 ods. 1, § 55 ods. 6 zákona č. 447/2008 Z.z. o peňažných príspevkoch na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v rozhodnom znení (ďalej len „zákon č. 447/2008 Z.z.“) nevyhovel žiadosti žalobcu a nepriznal mu peňažný príspevok na osobnú asistenciu.

2. Krajský súd zákonnosť preskúmaného rozhodnutia žalovaného správneho orgánu preskúmal v intenciách ustanovení § 1 ods. 1,2, § 2 ods. 1-4, § 14 ods. 1,3, § 20 ods. 1,2 a § 21 ods. 3,5 zákona č. 447/2008 Z.z. a postupom v zmysle právnej úpravy ustanovenej Správnym súdnym poriadkom a dospel k záveru o dôvodnosti podanej žaloby.

3. Krajský súd nepovažoval za sporné, že žalobca je fyzickou osobou s ťažkým zdravotným postihnutím s mierou funkčnej poruchy 80 %. Orgány verejnej správy na základe vykonania lekárskeho a sociálneho posúdenia dôsledkov nepriaznivého zdravotného stavu žalobcu dospeli k záveru, že žalobca nespĺňa podmienky pre priznanie peňažného príspevku na osobnú asistenciu, pretože mu je poskytovaná sociálna služba podľa zákona 448/2008 Z.z. formou celoročnej pobytovej sociálnej služby v zariadení sociálnych služieb a ustanovenie § 21 ods. 3 zákona č. 447/2008 Z.z. umožňuje poskytnúť peňažný príspevok na osobnú asistenciu v takomto prípade len vtedy, ak ide o sprevádzanie fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím do školy, ak je škola mimo priestorov zariadenia sociálnych služieb a školou sa podľa § 41 ods. 1 zákona č. 447/2008 Z.z. na účely tohto zákona rozumie materská škola, základná škola, základná škola s materskou školou, stredná škola, škola pre deti so zdravotným znevýhodnením a žiakov so zdravotným znevýhodnením a žiakov so zdravotným znevýhodnením a vysoká škola. Ďalej uviedol, že z koncepcie právnej úpravy zákona č. 447/2008 Z.z. a zákona č. 448/2008 Z.z. je zrejmé, že súbežné poskytovanie peňažných príspevkov na kompenzáciu nepriaznivých dôsledkov ťažkého zdravotného postihnutia v tej istej oblasti sa vo všeobecnosti vylučuje - napríklad podľa § 22 ods. 4 zákona č. 447/2008 Z.z. nemožno peňažný príspevok na osobnú asistenciu poskytnúť fyzickej osobe s ťažkým zdravotným postihnutím, ak sa fyzickej osobe poskytuje opatrovanie podľa § 40 zákona č. 447/2008 Z.z., alebo opatrovateľská služba podľa zákona č. 448/2008 Z.z. Právna úprava ale zároveň upravuje špecifické prípady, kedy umožňuje priznať súbežne dva prostriedky - peňažné príspevky kompenzujúce dôsledky ťažkého zdravotného postihnutia v tej istej oblasti. Príkladom je ustanovenie § 21 ods. 3 zákona č. 447/2008 Z.z., ktoré umožňuje priznať peňažný príspevok na osobnú asistenciu fyzickej osobe s ťažkým zdravotným postihnutím, ktorej sa poskytuje celoročná pobytová služba v zariadení (alebo ak je fyzická osoba umiestnená v zariadení sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately), ak ide o sprevádzanie fyzickej osoby do školy, ktorá je umiestnená mimo zariadenia sociálnych služieb. Takáto právna úprava má svoje opodstatnenie, keď je možné predpokladať, že zariadenie sociálnych služieb nedisponuje takou personálnou kapacitou, ktorá by umožňovala zabezpečiť sprevádzanie fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím do školy, ktorá je mimo priestorov zariadenia sociálnych služieb a poskytnutím príspevku na osobnú asistenciu sa zabezpečuje seberealizácia fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím v oblasti vzdelávania, podporuje sa jej samostatnosť a nezávislosť. Čiže osobný asistent v zmysle výpočtu cieľov osobnej asistencie vymedzených v § 20 ods. 2 zákona č. 447/2008 Z.z. napĺňa ciele podpory vzdelávacích aktivít a nezávislosti (napĺňa len čiastkové ciele). Je zrejmé, že napĺňanie iných cieľov osobnej asistencie vymedzených v § 20 ods. 2 zákona č. 447/2008 Z.z. (napĺňanie účelu osobnej asistencie) je zabezpečované v zariadení, v ktorom sa poskytuje celoročná pobytová sociálna služba prostredníctvom zamestnancov zariadenia. Rovnako v zmysle § 21 ods. 5 zákona č. 447/2008 Z.z. je možné poskytnúť osobnú asistenciu fyzickej osobe s ťažkým zdravotným postihnutím, ktorej sa poskytuje sociálna služba v zariadení podporovaného bývania na jej premiestňovanie alebo prepravu pri pracovných aktivitách, vzdelávacích aktivitách, občianskych aktivitách, rodinných a voľnočasových aktivitách. Obdobne ako pri ustanovení § 21 ods. 3 zákona č. 447/2008 Z.z. je možné predpokladať, že zariadenie podporovaného bývania nie je zrejme po personálnej stránke (z hľadiska počtu zamestnancov) schopné zabezpečiť realizáciu všetkých uvedených aktivít pre osoby, ktorým sa v zariadení podporovaného bývania poskytuje sociálna služba.

4. Podľa krajského súdu s ohľadom na ustanovenie § 21 ods. 5 zákona č. 447/2008 Z.z. je preto potom dôvodná žalobná námietka žalobcu o tom, že orgány verejnej správy vychádzali z nesprávneho právneho posúdenia veci. Orgány verejnej správy oboch stupňov sa vôbec nezaoberali zistením, aká konkrétna forma sociálnej služby je žalobcovi v zmysle zákona č. 448/2008 Z.z. poskytovaná a či v jeho prípade nemožno aplikovať ustanovenie § 21 ods. 5 zákona č. 447/2008 Z.z. Je zrejmé, že žalobca je dospelou fyzickou osobou, a preto poskytnutie peňažného príspevku na osobnú asistenciu v zmysle ustanovenia § 21 ods. 3 zákona č. 447/2008 Z.z. v jeho prípade neprichádza do úvahy. Preto, ak závery komplexných

posudkov, a tým aj rozhodnutia orgánov verejnej správy vychádzali len z ustanovenia § 21 ods. 3 zákona č. 447/2008 Z.z., ich postup nebol dostatočný. V posudzovanom prípade ide o zabezpečenie podmienok pre sebarealizáciu žalobcu v rámci voľnočasových aktivít, ktoré sú realizované mimo zariadenia, v ktorom mu je poskytovaná sociálna služba. Aj z komplexných posudkov vypracovaných v priebehu administratívneho konania vyplýva, že nebolo sporné to, že žalobca je odkázaný na celodenný dohľad, je zaradený do stupňa odkázanosti na pomoc inej fyzickej osoby pri počte bodov 0, čo zodpovedá priemernému rozsahu odkázanosti fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím na pomoc inej fyzickej osoby v rozsahu viac ako 12 hodín denne, pričom tento dôsledok bol podľa orgánov verejnej správy oboch stupňov kompenzovaný poskytnutím sociálnej služby formou celoročného pobytu. Nebolo teda sporné to, že žalobca je odkázaný na pomoc inej fyzickej osoby a potrebuje dohľad, forma kompenzácie ale nebola navrhnutá z toho dôvodu, že mu je poskytnutá sociálna služba formou celoročného pobytu v zariadení sociálnych služieb, ktorá kompenzuje všetky druhy jeho odkázanosti a pri voľnočasových aktivitách je odkázaný len na sprievodcu. Komplexné posudky sa ale taktiež nevysporiadali s čiastkovou požiadavkou žalobcu - zabezpečiť prístup k voľnočasovým aktivitám v konfrontácii s obsahom sociálnej služby, ktorá mu je poskytovaná podľa zákona č. 448/2008 Z.z.

5. Nestotožnil sa tiež s názorom žalovaného uvedeným v napadnutom rozhodnutí, že žalobca bol pozbavený spôsobilosti na právne úkony, a preto má obmedzené možnosti rozhodovať sa a ovplyvňovať plnenie rodinných rolí a vykonávanie pracovných, vzdelávacích a voľnočasových aktivít, a teda osobná asistencia by nenaplnila svoj účel podľa § 20 ods. 2 zákona č. 447/2008 Z.z. V tomto smere krajský súd uviedol, že zákon č. 447/2008 Z.z. v ustanovení § 21 ods. 3 a 5 počíta aj s výkonom osobnej asistencie, ktorá má charakter určitého „sprevádzania“ fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím, a teda zabezpečovanie presunov takejto osoby na miesta výkonu jej pracovných, vzdelávacích, rodinných a voľnočasových aktivít a za účelom zabezpečenia účasti na týchto aktivitách. Účasť žalobcu na art terapii a ocenenia, ktoré získal, svedčí o jeho sebarealizácii a ide teda o podporu vykonávania jeho voľnočasových aktivít. Konkrétne naplnenie zákonom stanovených cieľov pri jednotlivých prostriedkoch kompenzácie je vždy v každom jednotlivom prípade odlišné a závisí aj od charakteru zdravotného postihnutia konkrétnej fyzickej osoby.

6. Vzhľadom na uvedené krajský súd zrušil napadnuté rozhodnutie žalovaného a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

7. O náhrade trov konania rozhodol krajský súd tak, že úspešnému žalobcovi priznal náhradu trov konania v plnom rozsahu.

II.

8. Proti tomuto rozsudku podal žalovaný v zákonnej lehote kasačnú sťažnosť.

9. Namietal, že krajský súd v konaní alebo pri rozhodovaní porušil zákon tým, že rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 440 ods. 1 písm. g/ SSP).

10. Konkrétne uvádzal, že základný dôvod, pre ktorý nebol žalobcovi priznaný peňažný príspevok na osobnú asistenciu, spočíval v tom, že žalobcovi sa poskytuje celoročná pobytová služba v domove sociálnych služieb a v súčasnosti nenavštevuje žiadnu školu. Pri rozhodovaní sa tak správne orgány riadili § 21 ods. 3 zákona č. 447/2008 Z.z., podľa ktorého fyzickej osobe s ťažkým zdravotným postihnutím, ktorej sa poskytuje celoročná pobytová sociálna služba, možno poskytnúť osobnú asistenciu na jej sprevádzanie do školy, ak škola je mimo priestorov zariadenia sociálnych služieb, pretože zistili, že jedine toto ustanovenie možno aplikovať pri rozhodovaní o žiadosti žalobcu. Uvedené ustanovenie záväzne upravuje, za akých okolností môže byť peňažný príspevok na osobnú asistenciu poskytnutý v prípade, že fyzickej osobe s ťažkým zdravotným postihnutím sa poskytuje celoročná pobytová sociálna služba. K poukazu krajského súdu na § 21 ods. 5 zákona č. 447/2008 Z.z., podľa ktorého fyzickej osobe s ťažkým zdravotným postihnutím, ktorej sa poskytuje sociálna služba v zariadení podporovaného bývania, možno poskytnúť osobnú asistenciu na jej prepravu alebo

premiestňovanie pri pracovných aktivitách, vzdelávacích aktivitách, občianskych aktivitách, rodinných aktivitách a voľnočasových aktivitách, uviedol, že prevádzka, v ktorej je umiestnený žalobca (Y. D. na ulici H. D. J. Č. X, S.) nie je zariadením podporovaného bývania; poskytuje sociálne služby zdravotne postihnutým klientom s mentálnym a kombinovaným postihnutím s tým, že sociálne služby sa poskytujú formou celoročnej pobytovej služby. Z tohto dôvodu, na žalobcu nemožno aplikovať § 21 ods. 5 zákona č. 447/2008 Z.z. Poukázal tiež na § 34 ods. 1 zákona č. 448/2008 Z.z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v rozhodnom znení (ďalej len „zákon č. 448/2008 Z.z.; pozn. súdu“), podľa ktorého v zariadení podporovaného bývania sa poskytuje sociálna služba fyzickej osobe od 16. roku veku do dovŕšenia dôchodkového veku, ak je táto fyzická osoba odkázaná na pomoc inej fyzickej osoby podľa prílohy č. 3 a na dohľad, pod ktorým je schopná viesť samostatný život. Ak fyzická osoba dovŕši dôchodkový vek počas poskytovania sociálnej služby v zariadení podporovaného bývania, táto sociálna služba sa jej poskytuje aj naďalej. Peňažný príspevok na osobnú asistenciu bol u žalobcu požadovaný len na sprevádzanie na záujmové aktivity.

11. Ďalej žalovaný uviedol, že účelom poskytovania peňažného príspevku na osobnú asistenciu nie je riešenie nedostatku personálnej kapacity zariadení sociálnych služieb a túto skutočnosť nie je príslušný orgán pri rozhodovaní o peňažnom príspevku na osobnú asistenciu skúmať a zohľadňovať.

12. V ďalšej časti podanej kasačnej sťažnosti žalovaný poukázal na to, že odkázanosť na sprievodcu nemožno stotožňovať s odkázanosťou na osobnú asistenciu. Sprievodcu (t.j. v prípade žalobcu poskytovať pomoc pri orientácii v spoločenskom prostredí) môže vykonávať ktorákoľvek spôsobilá fyzická osoba bez toho, aby musela byť uzatvorená formálna písomná zmluva o poskytovaní pomoci, či osobnej asistencii. Sprievod ako činnosť na účely určenia rozsahu osobnej asistencie je uvedený v prílohe č. 4 v bode 17 ako „sprievod dieťaťa do školy a zo školy alebo do školského zariadenia a zo školského zariadenia, ak je rodič alebo fyzická osoba, ktorá prevzala dieťa do starostlivosti nahrádzajúcej starostlivosť rodičov na základe rozhodnutia súdu fyzickou osobou s ťažkým zdravotným postihnutím“, čo zjavne nie je prípad žalobcu. Pokiaľ žalobca uvádzal, že medzi činnosťami uvedenými v prílohe č. 4 bod 20 patrí „preprava alebo premiestňovanie pri pracovných aktivitách, vzdelávacích aktivitách, občianskych aktivitách, rodinných aktivitách a voľnočasových aktivitách“, uviedol, že zákon č. 447/2008 Z.z. upravuje poskytovanie osobnej asistencie v prípade, že fyzickej osobe s ťažkým zdravotným postihnutím je poskytovaná sociálna služba formou celoročného pobytu, výlučne na jej sprevádzanie do školy, ak škola je mimo priestorov zariadenia sociálnych služieb. Vzhľadom na to, že žalobca nenavštevuje žiadnu školu, ktorá by bola mimo priestorov zariadenia sociálnych služieb, nebolo možné mu predmetný peňažný príspevok priznať. Pokiaľ krajský súd správny orgánom vytýkal, že sa v komplexných posudkoch nevysporiadali s čiastkovou požiadavkou žalobcu zabezpečiť prístup k voľnočasovým aktivitám v konfrontácii s obsahom sociálnej služby, ktorá mu je poskytovaná podľa zákona č. 448/2008 Z.z., žalovaný uviedol, že obsahové náležitosti komplexného posudku sú upravené § 15 ods. 1 zákona č. 447/2008 Z.z. a tieto komplexné posudky oboch správnych orgánov obsahovali.

13. Poukázal tiež na § 38 ods. 2 písm. b/ zákona č. 448/2008 Z.z., podľa ktorého sa v domove sociálnych služieb zabezpečuje rozvoj pracovných zručností a záujmová činnosť, z čoho vyplýva, že aj oblasť voľnočasových aktivít je (alebo aspoň podľa zákona má byť) žalobcovi kompenzovaná sociálnou službou v domove sociálnych služieb.

14. Uzavrel, že oba správne orgány sa zodpovedne zaoberali zistením skutočného stavu vecí, žalovaný zistil všetky skutočnosti potrebné na rozhodnutie, vykonal lekársku a sociálnu posudkovú činnosť v súlade so zákonom, vydal komplexný posudok so všetkými obsahovými náležitosťami a rozhodnutie riadne odôvodnil a vydal v súlade so zákonom.

15. Navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnutý rozsudok krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

III.

16. Žalobca sa ku kasačnej sťažnosti žalovanej vyjadril podaním doručeným krajskému súdu dňa 12. apríla 2021.

17. V plnom rozsahu sa stotožnil s rozsudkom krajského súdu a závermi z neho plynúcimi s tým, že správne identifikoval aplikovateľné ustanovenia zákona, správne ich interpretoval, zohľadnil možnosť ich aplikácie na skutkový stav žalobcu a dospel k záveru, že dané ustanovenia neboli v konaní správnymi orgánmi dodržané. Vyjadril súhlas so záverom krajského súdu, že žalovaný nedostatočne zohľadnil spôsobilosť osobnej asistencie naplniť svoj účel v sebarealizácii žalobcu. Ďalej zotrval na dôvodoch uvádzaných v priebehu správneho konania, ako aj v správnej žalobe.

18. Navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky kasačnú sťažnosť žalovaného ako nedôvodnú zamietol.

IV.

19. Vyjadrenie žalobcu bolo doručené žalovanému dňa 13. apríla 2021 na vedomie.

V.

20. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd kasačný (§ 11 písm. g/ SSP) preskúmal kasačnú sťažnosť postupom bez nariadenia pojednávania podľa § 455 SSP a po jej preskúmaní dospel k záveru, že kasačná sťažnosť je dôvodná.

21. Podľa § 2 ods. 1 SSP, v správnom súdnictve poskytuje správny súd ochranu právam alebo právom chráneným záujmom fyzickej osoby a právnickej osoby v oblasti verejnej správy a rozhoduje v ďalších veciach ustanovených týmto zákonom.

22. Podľa § 2 ods. 2 SSP, každý, kto tvrdí, že jeho práva alebo právom chránené záujmy boli porušené alebo priamo dotknuté rozhodnutím orgánu verejnej správy, opatrením orgánu verejnej správy, nečinnosťou orgánu verejnej správy alebo iným zásahom orgánu verejnej správy, sa môže za podmienok ustanovených týmto zákonom domáhať ochrany na správnom súde.

23. Podľa § 6 ods. 1 SSP, správne súdy v správnom súdnictve preskúmajú na základe žalôb zákonnosť rozhodnutí orgánov verejnej správy, opatrení orgánov verejnej správy a iných zásahov orgánov verejnej správy, poskytujú ochranu pred nečinnosťou orgánov verejnej správy a rozhodujú v ďalších veciach ustanovených týmto zákonom.

24. Podľa § 6 ods. 2 písm. c/ SSP, správne súdy rozhodujú v konaniach o správnych žalobách v sociálnych veciach.

25. Podľa § 199 ods. 1 písm. d/ SSP, sociálnymi vecami sa na účely tohto zákona rozumie rozhodovanie Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny.

26. Predmetom konania o kasačnej sťažnosti v danej veci bol rozsudok krajského súdu, ktorým súd postupom podľa § 191 ods. 1 písm. c/ SSP zrušil napadnuté rozhodnutie žalovaného z 25. mája 2020, Číslo: UPS/US5/SSVODPPKPC/SOC/2020/5058-VAC a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Žalovaný napadnutým rozhodnutím zamietol odvolanie žalobcu a potvrdil prvostupňové rozhodnutie Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Lučenec z 30. januára 2020, Číslo: LC1/OPPnKaPČ/SOC/2020/40411-4, ktorým podľa § 22 ods. 1 a § 55 ods. 6 zákona č. 447/2008 Z.z. nevyhovel žiadosti žalobcu z 12. decembra 2019 a nepriznal mu peňažný príspevok na osobnú asistenciu.

27. Podľa článku 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, štátne orgány môžu konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon.

28. Podľa článku 39 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, občania majú právo na primerané hmotné zabezpečenie v starobe a pri nespôsobilosti na prácu, ako aj pri strate živiteľa.

29. Podľa článku 39 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky, každý, kto je v hmotnej núdzi, má právo na takú pomoc, ktorá je nevyhnutná na zabezpečenie základných životných podmienok.

30. Podľa článku 39 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky, podrobnosti o právach podľa odsekov 1 až 4 ustanoví zákon.

31. Podľa článku 51 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, domáhať sa práv uvedených v čl. 35, 36, 37 ods. 4, čl. 38 až 42 a čl. 44 až 46 tejto ústavy sa možno len v medziach zákonov, ktoré tieto ustanovenia vykonávajú.

32. Zákon č. 447/2008 Z.z. upravuje právne vzťahy pri poskytovaní peňažných príspevkov na kompenzáciu sociálnych dôsledkov ťažkého zdravotného postihnutia, právne vzťahy pri vyhotovení preukazu fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím, vyhotovení preukazu fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím so sprievodcom (ďalej len "preukaz"), parkovacieho preukazu pre fyzickú osobu so zdravotným postihnutím (ďalej len "parkovací preukaz") a právne vzťahy na účely posudzovania potreby osobitnej starostlivosti poskytovanej podľa osobitného predpisu. 1) (§ 1 ods. 1)

33. Cieľom úpravy právnych vzťahov uvedených v odseku 1 je podpora sociálneho začlenenia fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím do spoločnosti za jej aktívnej účasti pri zachovaní jej ľudskej dôstojnosti za podmienok a v oblastiach ustanovených týmto zákonom. (§ 1 ods. 2)

34. Podľa § 14 ods. 3 zákona č. 447/2008 Z.z., fyzická osoba s ťažkým zdravotným postihnutím je odkázaná na osobnú asistenciu, ak je odkázaná na pomoc inej fyzickej osoby pri činnostiach uvedených v prílohe č. 4 a osobnou asistenciou sa dosiahne účel ustanovený v § 20 ods. 2.

35. Podľa § 20 ods. 1 zákona č. 447/2008 Z.z., osobná asistencia je pomoc fyzickej osobe s ťažkým zdravotným postihnutím pri činnostiach uvedených v prílohe č. 4. Osobnú asistenciu vykonáva osobný asistent.

36. Podľa § 20 ods. 2 zákona č. 447/2008 Z.z., účelom osobnej asistencie je aktivizácia, podpora sociálneho začlenenia fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím a podpora jej nezávislosti a možnosti rozhodovať sa a ovplyvňovať plnenie rodinných rolí, vykonávanie pracovných aktivít, vzdelávacích aktivít a voľnočasových aktivít. Osobnú asistenciu nie je možné podmieňovať druhom zdravotného postihnutia, stupňom zdravotného postihnutia alebo závažnosťou zdravotného postihnutia.

37. Podľa § 21 ods. 3 zákona č. 447/2008 Z.z., do rozsahu hodín osobnej asistencie sa nezapočítavajú hodiny osobnej asistencie, počas ktorých sa fyzickej osobe s ťažkým zdravotným postihnutím poskytuje ambulantná forma sociálnej služby v zariadení sociálnych služieb alebo týždenná pobytová sociálna služba. Fyzickej osobe s ťažkým zdravotným postihnutím, ktorej sa poskytuje celoročná pobytová sociálna služba, možno poskytnúť osobnú asistenciu na jej sprevádzanie do školy, ak škola je mimo priestorov zariadenia sociálnych služieb. 1a) Ak sú pre fyzickú osobu s ťažkým zdravotným postihnutím vykonávané opatrenia alebo jej je poskytovaná starostlivosť v zariadení sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately,³³⁾ možno do rozsahu hodín osobnej asistencie započítať len hodiny osobnej asistencie pre fyzickú osobu s ťažkým zdravotným postihnutím,

a/ pre ktorú sú vykonávané opatrenia v zariadení sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately pobytovou formou na základe rozhodnutia súdu, a to

1. v domácom prostredí zamestnanca tohto zariadenia,

2. na sprevádzanie do školy a zo školy, ak je škola mimo priestorov tohto zariadenia,

b/ ktorej sa poskytuje starostlivosť po skončení výkonu rozhodnutia súdu dovŕšením plnoletosti v zariadení sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately.

38. Podľa § 21 ods. 5 zákona č. 447/2008 Z.z., fyzickej osobe s ťažkým zdravotným postihnutím, ktorej sa poskytuje sociálna služba v zariadení podporovaného bývania, možno poskytnúť osobnú asistenciu na jej prepravu alebo premiestňovanie pri pracovných aktivitách, vzdelávacích aktivitách, občianskych aktivitách, rodinných aktivitách a voľnočasových aktivitách.

39. Podľa § 41 ods. 1 zákona č. 447/2008 Z.z., škola na účely tohto zákona je materská škola, základná škola, základná škola s materskou školou, stredná škola, škola pre deti so zdravotným znevýhodnením a žiakov so zdravotným znevýhodnením a vysoká škola.

40. Zákon č. 448/2008 Z.z. upravuje právne vzťahy pri poskytovaní sociálnych služieb, financovanie sociálnych služieb a dohľad nad poskytovaním sociálnych služieb (§ 1).

41. Podľa § 2 ods. 1 zákona č. 448/2008 Z.z., sociálna služba je odborná činnosť, obslužná činnosť alebo ďalšia činnosť alebo súbor týchto činností, ktoré sú zamerané na

- a/ prevenciu vzniku nepriaznivej sociálnej situácie, riešenie nepriaznivej sociálnej situácie alebo zmiernenie nepriaznivej sociálnej situácie fyzickej osoby, rodiny alebo komunity,
- b/ zachovanie, obnovu alebo rozvoj schopnosti fyzickej osoby viesť samostatný život a na podporu jej začlenenia do spoločnosti,
- c/ zabezpečenie nevyhnutných podmienok na uspokojovanie základných životných potrieb fyzickej osoby,
- d/ riešenie krízovej sociálnej situácie fyzickej osoby a rodiny,
- e/ prevenciu sociálneho vylúčenia fyzickej osoby a rodiny,
- f/ zabezpečenie starostlivosti o dieťa z dôvodu situácie v rodine, ktorá vyžaduje pomoc pri starostlivosti o dieťa.

42. Podľa § 6 ods. 2 písm. a/ zákona č. 448/2008 Z.z., fyzická osoba má právo na poskytovanie sociálnej služby, ktorá svojím rozsahom, formou a spôsobom poskytovania umožňuje realizovať jej základné ľudské práva a slobody, zachováva jej ľudskú dôstojnosť, aktivizuje ju k posilneniu sebestačnosti, zabraňuje jej sociálnemu vylúčeniu a podporuje jej začlenenie do spoločnosti.

43. Podľa § 6 ods. 3 písm. c/ zákona č. 448/2008 Z.z., prijímateľ sociálnej služby v zariadení sociálnych služieb (ďalej len "zariadenie") má právo aj podieľať sa na určovaní životných podmienok v zariadení uvedenom v § 34 až 39 prostredníctvom zvolených zástupcov prijímateľov sociálnej služby pri úprave domáceho poriadku, pri riešení vecí súvisiacich s podmienkami a kvalitou poskytovania sociálnych služieb a výbere aktivít vykonávaných vo voľnom čase; ak je prijímateľom sociálnej služby dieťa, má právo podieľať sa na určovaní životných podmienok v zariadení samo alebo prostredníctvom svojho zákonného zástupcu alebo fyzickej osoby, ktorá má dieťa zverené do osobnej starostlivosti na základe rozhodnutia súdu.

44. Podľa § 7 zákona č. 448/2008 Z.z., poskytovateľ sociálnej služby je povinný

- a/ prihliadať na individuálne potreby prijímateľa sociálnej služby,
- b/ aktivizovať prijímateľa sociálnej služby podľa jeho schopností a možností,
- c/ poskytovať sociálnu službu na odbornej úrovni,
- d/ spolupracovať s rodinou, obcou a komunitou pri utváraní podmienok na návrat prijímateľa sociálnej služby poskytovanej v zariadení s celoročnou pobytovou formou do prirodzeného rodinného prostredia alebo komunitného prostredia s prednostným poskytovaním sociálnej služby terénnou formou, ambulatnou formou alebo týždennou pobytovou formou, a to so súhlasom prijímateľa sociálnej služby a pri rešpektovaní jeho osobných cieľov, potrieb, schopností a zdravotného stavu.

45. Podľa § 9 ods. 1 zákona č. 448/2008 Z.z., poskytovateľ sociálnej služby uvedenej v § 33 až 40 a 57 je povinný plánovať poskytovanie sociálnej služby podľa individuálnych potrieb, schopností a cieľov prijímateľa sociálnej služby, viesť písomné individuálne záznamy o priebehu poskytovania sociálnej služby a hodnotiť priebeh poskytovania sociálnej služby za účasti prijímateľa sociálnej služby (ďalej len "individuálny plán"). Ak je prijímateľ sociálnej služby fyzická osoba s ťažkým zdravotným postihnutím

alebo fyzická osoba odkázaná na pomoc inej fyzickej osoby, súčasťou individuálneho plánu je aj program sociálnej rehabilitácie.

46. Podľa § 9 ods. 2 zákona č. 448/2008 Z.z., individuálny plán podľa odseku 1 je komplexný, flexibilný a koordinovaný nástroj na aktívnu spoluprácu poskytovateľa sociálnej služby, prijímateľa sociálnej služby, jeho rodiny a komunity. Ciele individuálneho plánu vychádzajú z individuálnych potrieb prijímateľa sociálnej služby a spolupráce prijímateľa sociálnej služby a poskytovateľa sociálnej služby. Individuálny plán je koordinovaný pracovníkom, ktorý podporuje a sprevádza prijímateľa sociálnej služby v procese individuálneho plánovania (ďalej len "kľúčový pracovník"). Proces individuálneho plánovania zahŕňa identifikáciu individuálnych potrieb, voľbu cieľov individuálneho plánu, voľbu metód dosahovania cieľov individuálneho plánu, plán činností a aktivít napĺňania individuálneho plánu a hodnotenie individuálneho plánu.

47. Podľa § 9 ods. 3 zákona č. 448/2008 Z.z., poskytovateľ sociálnej služby je povinný poskytovať sociálnu službu dieťaťu a poskytovať starostlivosť o dieťa podľa tohto zákona v záujme všestranného fyzického vývinu a psychického vývinu dieťaťa a pri rešpektovaní najlepšieho záujmu dieťaťa. 16b) [odkaz na článok 5 zákona č. 36/2005 Z.z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov].

48. Podľa § 9 ods. 4 zákona č. 448/2008 Z.z., poskytovateľ sociálnej služby uvedenej v § 26, 27, 29, 32, 32b a § 34 až 40 je povinný dodržiavať maximálny počet prijímateľov sociálnej služby na jedného svojho zamestnanca a minimálny percentuálny podiel odborných zamestnancov na celkovom počte zamestnancov podľa prílohy č. 1. Za odborného zamestnanca na účely prvej vety sa považuje zamestnanec poskytovateľa sociálnej služby, ktorý vykonáva alebo riadi vykonávanie odbornej činnosti podľa § 16 alebo činnosti podľa § 61 ods. 9.

49. Podľa § 12 ods. 1 písm. c/ zákona č. 448/2008 Z.z., sociálne služby podľa druhu sú sociálne služby na riešenie nepriaznivej sociálnej situácie z dôvodu ťažkého zdravotného postihnutia, nepriaznivého zdravotného stavu alebo z dôvodu dovŕšenia dôchodkového veku, ktorými sú

1. poskytovanie sociálnej služby v zariadeniach pre fyzické osoby, ktoré sú odkázané na pomoc inej fyzickej osoby, a pre fyzické osoby, ktoré dovŕšili dôchodkový vek, ktorými sú:

- 1.1. zariadenie podporovaného bývania,
- 1.5. domov sociálnych služieb;

50. Podľa § 13 ods. 1 zákona č. 448/2008 Z.z., sociálna služba sa poskytuje ambulantnou formou, terénnou formou, pobytovou formou alebo inou formou podľa nepriaznivej sociálnej situácie a prostredia, v ktorom sa fyzická osoba zdržiava.

51. Podľa § 13 ods. 5 zákona č. 448/2008 Z.z., pobytová forma sociálnej služby v zariadení (ďalej len "pobytová sociálna služba") sa poskytuje, ak súčasťou sociálnej služby je ubytovanie. Pobytová sociálna služba sa poskytuje ako celoročná sociálna služba alebo týždenná sociálna služba. Týždenná sociálna služba sa neposkytuje počas sobôt a nedeľ, štátnych sviatkov a ďalších dní pracovného pokoja; ak štátny sviatok alebo ďalší deň pracovného pokoja prípadne na pracovný deň, možno týždennú sociálnu službu poskytovať aj počas týchto dní. Pobytovú sociálnu službu možno maloletému dieťaťu poskytnúť len s písomným súhlasom zákonného zástupcu, osobe pozbavenej spôsobilosti na právne úkony len s písomným súhlasom fyzickej osoby, ktorú súd ustanovil za opatrovníka. 22)

52. Podľa § 34 ods. 1 veta prvá zákona č. 448/2008 Z.z., v zariadení podporovaného bývania sa poskytuje sociálna služba fyzickej osobe od 16. roku veku do dovŕšenia dôchodkového veku, ak je táto fyzická osoba odkázaná na pomoc inej fyzickej osoby podľa prílohy č. 3 a na dohľad, pod ktorým je schopná viesť samostatný život.

53. Podľa § 34 ods. 2 zákona č. 448/2008 Z.z., dohľad na účely poskytovania sociálnej služby v zariadení podporovaného bývania je usmerňovanie a monitorovanie fyzickej osoby uvedenej v odseku 1

pri zabezpečovaní sebaobslužných úkonov, úkonov starostlivosti o svoju domácnosť v rámci zariadenia a základných sociálnych aktivít podľa prílohy č. 4.

54. Podľa § 34 ods. 4 zákona č. 448/2008 Z.z. v zariadení podporovaného bývania sa okrem dohľadu

a/ poskytuje

1. ubytovanie,
2. sociálne poradenstvo,
3. pomoc pri uplatňovaní práv a právom chránených záujmov,

b/ utvárajú podmienky na

1. prípravu stravy,
2. upratovanie,
3. pranie, žehlenie a údržbu bielizne a šatstva,

c/ vykonáva sociálna rehabilitácia.

55. Podľa § 38 ods. 1 písm. a/ zákona č. 448/2008 Z.z., v domove sociálnych služieb sa poskytuje sociálna služba týždennou pobytovou sociálnou službou alebo ambulatnou sociálnou službou fyzickej osobe do dovŕšenia dôchodkového veku, ak je táto fyzická osoba odkázaná na pomoc inej fyzickej osoby a jej stupeň odkázanosti je najmenej V podľa prílohy č. 3.

56. Podľa § 38 ods. 2 zákona č. 448/2008 Z.z., v domove sociálnych služieb sa

a/ poskytuje

1. pomoc pri odkázanosti na pomoc inej fyzickej osoby,
2. sociálne poradenstvo,
3. sociálna rehabilitácia,
4. ubytovanie,
5. stravovanie,
6. upratovanie, pranie, žehlenie a údržba bielizne a šatstva,
7. osobné vybavenie,

b/ zabezpečuje

1. rozvoj pracovných zručností,
2. záujmová činnosť,

c/ utvárajú podmienky na

1. vzdelávanie,
2. úschovu cenných vecí.

57. Najvyšší súd z obsahu súdneho spisu, ako aj relevantnej časti administratívneho spisu žalovaného mal preukázané, že

- žalobca žiadosťou z 12. decembra 2019 na predpísanom tlačive požiadal o poskytnutie peňažného príspevku na osobnú asistenciu,

- prvostupňový správny orgán rozhodnutím z 30. januára 2020, Číslo: LC1/OPPnKaPČ/SOC/2020/40411-4 nevyhovel žiadosti žalobcu o poskytnutie peňažného príspevku na osobnú asistenciu

[podklad pre vydanie predmetného rozhodnutia tvoril Komplexný posudok z 27. januára 2020, (podľa ktorého, bol žalobca v dôsledku ťažkého zdravotného postihnutia odkázaný na sprievodcu a tiež odkázaný na pomoc a dohľad inej osoby pri vykonávaní sebaobslužných úkonov, pri úkonoch starostlivosti o svoju domácnosť a pri základných sociálnych aktivitách, čomu však zodpovedala kompenzácia v podobe poskytnutia sociálnych služieb formou celoročného pobytu pracovníkmi domova sociálnych služieb) a vychádzajúci z vyhotoveného Lekárskeho posudku z 23. decembra 2019 a Posudkového záveru z 10. januára 2020 vyhotoveného v rámci sociálnej posudkovej činnosti],

- na odvolanie žalobcu žalovaný ako druhostupňový správny orgán rozhodnutím z 25. mája 2020, Číslo: UPS/US5/SSVODPPKPC/SOC/2020/5058-VAC zamietol odvolanie žalobkyne a prvostupňové správne rozhodnutie z 30. januára 2020 potvrdil

[podklad pre vydanie predmetného rozhodnutia tvoril Komplexný posudok z 11. mája 2020, (podľa ktorého, bol žalobca v dôsledku ťažkého zdravotného postihnutia odkázaný na sprievodcu a tiež

odkázaný na pomoc a dohľad inej osoby pri vykonávaní sebaobslužných úkonov, pri úkonoch starostlivosti o svoju domácnosť a pri základných sociálnych aktivitách, čomu však zodpovedala kompenzácia v podobe poskytnutia sociálnych služieb formou celoročného pobytu pracovníkmi domova sociálnych služieb) a vychádzajúci z vyhotoveného Lekárskeho posudku z 22. apríla 2020 a záverov plynúcich z vykonanej sociálnej posudkovej činnosti uskutočnenej dňa 14. apríla 2020].

58. Najvyšší súd po preskúmaní súdneho a pripojeného administratívneho spisu dospel k záveru o opodstatnenosti dôvodov uvádzaných žalovaným v kasačnej sťažnosti.

59. V prejednávanej veci nebolo sporné, že žalobca je osobou s ťažkým zdravotným postihnutím s mierou funkčnej poruchy 80 %; spornou však zostala otázka, či žalobca spĺňa podmienky na priznanie peňažného príspevku na osobnú asistenciu podľa § 14 ods. 3 v spojení s § 20 a § 21 zákona č. 447/2008 Z.z.

60. Na úvod najvyšší súd uvádza, že systém sociálneho zabezpečenia v Slovenskej republike je založený na troch pilieroch, ktorými sú poisťovací systém, systém štátnej sociálnej podpory a systém sociálnej pomoci. Poisťovací systém je príspevkovým systémom viazucim sa na výkon ekonomickej činnosti umožňujúcej fyzickej osobe byť poistencom, a teda aj plniť si povinnosti súvisiace s odvodovými povinnosťami pre prípad vzniku sociálnej udalosti, v dôsledku ktorej dochádza k strate výkonu zárobkovej činnosti. Účastník poistného vzťahu teda nárok na dávku za predpokladu, že si platí poisťné (prípadne za neho platí poisťné štát - napríklad poisťné na starobné poistenie). V tomto systéme sa uplatňuje predovšetkým princíp zásluhovosti. Systém štátnej sociálnej podpory je systém, v rámci ktorého, ak nastane určitá a štátom uznaná sociálna situácia sa poskytnú štátne dávky. Na rozdiel od poisťovacieho systému sa nevyžaduje plnenie odvodovej povinnosti, nárok na tento typ dávky nie je podmienený účasťou na sociálno-poisťovacích právnych vzťahoch a ani príjmovými pomermi oprávnených osôb; platí zásada rovnakého zabezpečenia pre všetkých, t.j. uplatňuje sa predovšetkým princíp rovnakosti. Systém sociálnej pomoci vychádza predovšetkým z príjmových pomerov, ide o tzv. testované dávky poskytované tým osobám, ktoré to vzhľadom na svoju sociálnu a ekonomickú situáciu reálne potrebujú. V tomto systéme sa uplatňuje predovšetkým princíp potrebnosti. Účel tohto systému spočíva v sociálnej pomoci a to tak, aby príjemcu tejto pomoci a jeho spoločenské prostredie čo možno najviac podnecovali k aktívnemu riešeniu nepriaznivej tak sociálnej, ako aj materiálnej situácie. V tomto type systému sa uplatňuje princíp subsidiarity, čo znamená, že sociálna pomoc sa poskytne iba tomu, kto si nevie pomôcť sám alebo nedostáva potrebnú pomoc z inej strany. Zároveň dotvára systém náhradných zdrojov a je založená na preukázaní nielen jej opodstatnenosti (potrebnosti), ale zároveň aj na preukázaní chýbajúcej schopnosti zabezpečiť sa vlastným pričinením. Sociálna pomoc je financovaná zo štátneho rozpočtu pre osoby so zdravotným postihnutím a osoby v hmotnej núdzi na základe životného minima, ktoré je upravené v zákone č. 601/2003 Z.z. o životnom minime a o zmene a doplnení niektorých zákonov. V tomto prípade životné minimum ako spoločensky uznaná hranica príjmov fyzickej osoby predstavuje kľúčový pojem, od ktorého sa odvodzuje určovanie hmotnej núdze, ako aj poskytovanie dávky a príspevkov podľa zákona č. 417/2013 Z.z. o pomoci v hmotnej núdzi a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ale predovšetkým aj výška peňažných príspevkov podľa zákona č. 447/2008 Z.z.

61. Z hľadiska ústavného možno subsumovať danú problematiku pod kategóriu základných práv a slobôd druhej generácie, ktoré sú z hľadiska slovenského ústavného práva zaradené v Piatom oddiele, Druhej hlavy Ústavy Slovenskej republiky a nazvanom Hospodárske, sociálne a kultúrne práva, ktoré vyžadujú skôr intervenciu štátu, než jeho zdržanie sa (oproti základným právam a slobodám generácie prvej), a to za účelom zabezpečenia (v kontexte prejednávaneho prípadu) predovšetkým materiálnej stránky jednotlivca. V porovnaní s prvou generáciou ľudských práv konkrétna podoba a podmienky uplatnenia práv druhej generácie podliehajú podstatne širšej miere uváženia zákonodarcu v závislosti od ekonomickej situácie štátu, či aktuálnej hospodárskej, sociálnej alebo kultúrnej politiky. Uvedené sa potom zásadne prejavuje v obsahu a v rozsahu týchto práv. Z vyššie citovaného Článku 51 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky vyplýva, že domáhať sa práv uvedených v čl. 35, 36, 37 ods. 4, čl. 38 až 42 a čl. 44 až 46 tejto ústavy sa možno len v medziach zákonov, ktoré tieto ustanovenia vykonávajú. V kontexte s Článkom 39 Ústavy Slovenskej republiky, podľa ktorého občania majú právo na primerané

hmotné zabezpečenie v starobe a pri nespôsobilosti na prácu, ako aj pri strate živiteľa (ods. 1) a tiež, že každý, kto je v hmotnej núdzi, má právo na takú pomoc, ktorá je nevyhnutná na zabezpečenie základných životných podmienok (ods. 4) Ústava Slovenskej republiky splnomocnila zákonodarcu, aby zákonom (zákonmi) bližšie upravil samotnú realizáciu týchto ústavných práv. Týmto zákonmi sú najmä Zákonník práce (zákon č. 311/2001 Z.z.), zákon č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení, zákon č. 43/2004 Z.z. o starobnom dôchodkovom sporení, zákon č. 650/2004 Z.z. o doplnkovom dôchodkovom sporení, zákon č. 580/2004 Z.z. o zdravotnom poistení, zákon č. 577/2004 Z.z. o rozsahu zdravotnej starostlivosti uhrádzanej na základe verejného zdravotného poistenia a o úhradách za služby súvisiace s poskytovaním zdravotnej starostlivosti, zákon č. 417/2013 Z.z. o pomoci v hmotnej núdzi, zákon č. 448/2008 Z.z. o sociálnych službách, zákon č. 601/2003 Z.z. o životnom minime, zákony upravujúce príspevky (štátu) na podporu starostlivosti a výchovy dieťaťa v (náhradnej) rodine. Vzhľadom na uvedené, možno konštatovať, že esenciálny obsah sociálnych práv nie je zaručený ústavou, ale zákonom, t.j. zákonná právna úprava ustanovuje obsah a rozsah práva jednotlivca na sociálne zabezpečenie a zaručuje aj jeho uplatnenie.

62. Medzi tieto zákony je nutné zaradiť aj tu aplikovaný zákon č. 447/2008 Z.z., cieľom ktorého je podpora sociálneho začlenenia fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím do spoločnosti za jej aktívnej účasti pri zachovaní jej ľudskej dôstojnosti za podmienok a v oblastiach ustanovených týmto zákonom. Postupom a pravidlami plynúcimi z tohto zákona sa predovšetkým kompenzujú sociálne dôsledky ťažkého zdravotného postihnutia, teda zmierňujú sa sociálne dôsledky ťažkého zdravotného postihnutia formou poskytovania peňažných príspevkov na kompenzáciu podľa tohto zákona alebo poskytovaním sociálnych služieb podľa osobitného predpisu (zákon č. 305/2005 Z.z. o sociálnoprávnej ochrane detí a o sociálnej kuratele a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov) s tým, že za sociálny dôsledok ťažkého zdravotného postihnutia je nutné v zmysle platnej legislatívy považovať znevýhodnenie, ktoré má fyzická osoba z dôvodu jej ťažkého zdravotného postihnutia v porovnaní s fyzickou osobou bez zdravotného postihnutia rovnakého veku, pohlavia a za rovnakých podmienok a ktoré nie je schopná z dôvodu ťažkého zdravotného postihnutia prekonať sama. Zákon č. 447/2008 Z.z. upravujúci tzv. testované dávky, vo vzťahu k peňažnému príspevku na osobnú asistenciu, okrem splnenia zákonnej podmienky odkázanosti na pomoc inej fyzickej osoby pri činnostiach uvedených v prílohe č. 4 za súčasného splnenia podmienky, že sa osobnou asistenciou dosiahne účel ustanovený v § 20 ods. 2 (§ 14 ods. 3 zákona), pre splnenie ktorej je relevantným lekárske posudok, stanovil aj ďalšie limity plynúce predovšetkým z § 21 ods. 3 zákona. Podľa tohto ustanovenia sa do rozsahu hodín osobnej asistencie nezapočítavajú hodiny osobnej asistencie, počas ktorých sa fyzickej osobe s ťažkým zdravotným postihnutím poskytuje ambulatná forma sociálnej služby v zariadení sociálnych služieb alebo týždenná pobytová sociálna služba. Z uvedeného potom vyplýva záver, že ak sa fyzickej osobe s ťažkým zdravotným postihnutím poskytuje celoročná pobytová sociálna služba, nemožno tejto osobe poskytnúť osobnú asistenciu. Zákon v § 21 ods. 3 veta druhá v tomto smere upravuje výnimku, podľa ktorej fyzickej osobe s ťažkým zdravotným postihnutím (ktorej sa poskytuje celoročná pobytová sociálna služba) možno poskytnúť osobnú asistenciu na jej sprevádzanie do školy, ak škola je mimo priestorov zariadenia sociálnych služieb. Iný prípad predstavuje situácia upravená v § 21 ods. 5 zákona č. 447/2008 Z.z., podľa ktorého fyzickej osobe s ťažkým zdravotným postihnutím, ktorej sa poskytuje sociálna služba v zariadení podporovaného bývania, možno poskytnúť osobnú asistenciu na jej prepravu alebo premiestňovanie pri pracovných aktivitách, vzdelávacích aktivitách, občianskych aktivitách, rodinných aktivitách a voľnočasových aktivitách. Z uvedeného je zrejmé, že nie každá fyzická osoba s ťažkým zdravotným postihnutím má automaticky nárok na priznanie toho-ktorého peňažného príspevku. Týmto spôsobom však štát v žiadnom prípade nezasahuje do ochrany a postavenia osôb so zdravotným postihnutím. Práve naopak, preberá na seba pozitívny záväzok vo vzťahu k občanom s ťažkým zdravotným postihnutím, a to v rozsahu, ktorý je prijateľný z hľadiska dlhodobej udržateľnosti, keďže by bolo neúnosné, aby štát na základe univerzálnej a absolútnej solidarity garantoval poskytovanie peňažných príspevkov, prípadne ďalších výhod plynúcich z tohto zákona v absolútne všetkých prípadoch, t.j. systémom „každému a vo všetkom“.

63. Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti, najvyšší súd sa nestotožnil so záverom, ku ktorému dospel krajský súd a majúcim základ v tom, že orgány verejnej správy vychádzali z nesprávneho

právneho posúdenia veci, keď sa vôbec nezaoberali zistením, aká konkrétna forma sociálnej služby je žalobcovi v zmysle zákona č. 448/2008 Z.z. poskytovaná a či v jeho prípade nemožno aplikovať ustanovenie § 21 ods. 5 zákona č. 447/2008 Z.z. V tomto smere najvyšší súd uvádza, že vo veci nebolo sporné, že žalobcovi bola poskytovaná sociálna služba určená na riešenie nepriaznivej sociálnej situácie z dôvodu ťažkého zdravotného postihnutia formou umiestnenia v domove sociálnych služieb. Už v komplexnom posudku z 27. januára 2020 prvostupňový správny orgán uviedol, že žalobca je od roku 2012 umiestnený v Domove sociálnych služieb „Y.“, D. Y. Č.. XXX, býva na ulici H.. D.. J. Č.. X v S. a je mu poskytovaná celoročná sociálna služba pobytovou formou. Túto skutočnosť žalobca v zastúpení ustanovenou opatrovníčkou v priebehu správneho konania nenamietal; rovnako táto skutočnosť nebola namietaná ani v podanej správnej žalobe. Najvyšší súd si je vedomý dikcie § 134 ods. 2 písm. d/ SSP, v zmysle ktorého správny súd nie je viazaný rozsahom a dôvodmi žaloby, ak ide o veci v sociálnych veciach (§ 6 ods. 2 písm. c/ SSP), ak je žalobcom fyzická osoba, avšak vzhľadom na to, že ustanovená opatrovníčka žalobcu R.. J. je vedúcou prevádzky na ulici H.. D.. J. (táto skutočnosť vyplýva z uznesenia zo 04. novembra 2015, č.k. 11Ps/7/2015-10 o jej ustanovení za opatrovníčku žalobcu), bolo potrebné vziať zreteľ na uvedenú okolnosť a vychádzať z toho, že pokiaľ druh poskytovania sociálnej služby ustanovená opatrovníčka žalobcu ako znala pomeroch (vzhľadom na svoje pracovné zaradenie) splňajúca špecifické kvalifikačné predpoklady nenamietala tak v priebehu správneho konania, ako aj správneho súdneho konania, potom táto otázka sporná nebola, a túto skutočnosť bolo potom potrebné akceptovať. Navyše to, že v prevádzke, v ktorej je žalobca umiestnený, sa poskytujú sociálne služby formou celoročnej sociálnej služby, vyplýva tak už z podanej žiadosti o poskytnutie peňažného príspevku na osobnú asistenciu z 12. decembra 2019, ako aj z verejne dostupných informácií, tak ako správne konštatoval aj sám žalovaný v podanej kasačnej sťažnosti. Okrem toho najvyšší súd poukazuje aj na § 34 ods. 1 a 2 zákona č. 448/2008 Z.z., podľa ktorého v zariadení podporovaného bývania sa poskytuje sociálna služba fyzickej osobe od 16. roku veku do dovŕšenia dôchodkového veku, ak je táto fyzická osoba odkázaná na pomoc inej fyzickej osoby podľa prílohy č. 3 a na dohľad, pod ktorým je schopná viesť samostatný život s tým, že pod dohľadom treba rozumieť usmerňovanie a monitorovanie fyzickej osoby pri zabezpečovaní sebaobslužných úkonov, úkonov starostlivosti o svoju domácnosť v rámci zariadenia a základných sociálnych aktivít podľa prílohy č. 4.

64. Rovnako bolo bez akýchkoľvek pochybností preukázané, že žalobca už v rozhodnom období žiadnu školu nenavštevoval, pričom navštevovanie centra Alternatíva - Centrum nezávislého života, n.o., kde chodil žalobca na art terapiu do výtvarného krúžku, prípadne návšteva koní v Ľadove, alebo návšteva spoločenských a kultúrnych podujatí, nespĺňa definíciu „školy“, tak ako je vymedzená v § 41 ods. 1 zákona č. 447/2008 Z.z.

65. Ako neopodstatnený vyhodnotil najvyšší súd aj poukaz krajského súdu týkajúci sa nedostatočného počtu personálu, ktorý nie je schopný zabezpečiť realizáciu všetkých aktivít pre osoby umiestnené v domovoch sociálnych služieb. V tomto smere najvyšší súd uvádza, že zisťovanie počtu zamestnancov a posudzovanie ich schopnosti adekvátne zabezpečovať prístup ku vzdelávacím, občianskym, rodinným a hlavne k voľnočasovým aktivitám neprináleží správnenému orgánu rozhodujúcemu o nároku na priznanie konkrétneho peňažného príspevku na kompenzáciu sociálneho dôsledku ťažkého zdravotného postihnutia v režime zákona č. 447/2008 Z.z. Tieto krajským súdom vytýkané „nedostatky“ majú skôr relevanciu vo vzťahu ku konkrétnemu zariadeniu (a jeho zriaďovateľovi), nakoľko povinnosťou poskytovateľa sociálnej služby je okrem iného aj prihliadať na individuálne potreby prijímateľa sociálnej služby, aktivizovať prijímateľa sociálnej služby podľa jeho schopností a možností, poskytovať sociálnu službu na odbornej úrovni s tým, že konkrétne vo vzťahu k domovu sociálnych služieb sa tiež zabezpečuje rozvoj pracovných zručností a záujmová činnosť.

66. Z dôvodov uvedených vyššie najvyšší súd napadnutý rozsudok krajského súdu podľa § 462 ods. 1 v spojení s § 440 ods. 1 písm. g/ SSP zrušil a vrátil mu vec na ďalšie konanie.

67. V ďalšom konaní krajský súd vec opätovne prejedná a rozhodne aj so zreteľom na najvyšším súdom ustálené závery. Ak dôjde k zrušeniu napadnutého rozhodnutia a k vráteniu veci na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, krajský súd aj orgán verejnej správy sú viazaní právnym názorom kasačného súdu (§ 469

SSP).

68. V novom rozhodnutí vo veci rozhodne krajský súd aj o nároku na náhradu trov kasačného konania (§ 467 ods. 3 SSP).

69. Toto rozhodnutie prijal najvyšší súd v senáte pomerom hlasov 3:0 (§ 139 ods. 4 veta prvá SSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku n i e j e prípustný opravný prostriedok.